

การเผยแพร่ความรู้การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาททางเว็บไซต์ ประจำเดือนตุลาคม 2559

ขอเสนอ

การจดทะเบียนรับรองบุตร

ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546 บัญญัติว่า “เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้ มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวกฎหมายถือว่าเด็กที่เกิดจากหญิงที่มีได้จดทะเบียนสมรสกับชาย เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของหญิงแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ส่วนฝ่ายชายกฎหมายให้ถือว่าเป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเด็ก และเด็กเป็นบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายของชาย ส่งผลให้ต่างฝ่ายต่างไม่มีสิทธิตามกฎหมายในการเป็นบิดากับบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย

วิธีการทำให้เด็กซึ่งเกิดจากบิดามารดาไม่ได้สมรสกันจะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดา สามารถทำได้ 3 วิธี (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547)

1. เมื่อบิดาและมารดาได้สมรสกันในภายหลัง (บิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย)
2. บิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร
3. ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

“การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 1547 ให้มีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด” (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1557) สิทธิต่างๆ ของบุตร มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่เด็กเกิด โดยไม่คำนึงว่าเด็กจะกลายเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายตั้งแต่วันที่เมื่อไหร่

การจดทะเบียนรับรองบุตร

บิดาจดทะเบียนรับรองว่าเด็กเป็นบุตร กฎหมายกำหนดเงื่อนไขว่าต้องได้รับความยินยอมจากเด็กและมารดาของเด็ก แต่หากบุคคลทั้งสองไม่อาจให้ความยินยอมได้ เช่น มารดาถึงแก่ความตายแล้ว หรือกรณีเด็กไม่อาจแสดงเจตนาให้ความยินยอมได้ เช่น อายุยังน้อยเกินไป เป็นต้น กรณีนี้บิดาจะต้องมาร้องขอให้ศาลมีพิพากษา

ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **มาตรา 1548**

“บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก

ในกรณีที่เด็กและมารดาเด็กไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนของบิดาไปยังเด็กและมารดาเด็ก ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมภายในหกสิบวัน นับแต่การแจ้งนั้นถึงเด็กหรือมารดาเด็ก ให้สันนิษฐานว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กอยู่นอกประเทศไทยให้ขยายเวลานั้นเป็นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอม หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล

เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อ นายทะเบียน ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้”

เอกสารที่ใช้ประกอบในการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้บุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดา มีดังนี้

1. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร้อง (บิดา) และมารดา
2. ทะเบียนบ้านของผู้ร้อง (บิดา), มารดา และบุตร
3. สูติบัตรของบุตร
4. ใบมรณบัตรของมารดาของบุตร (กรณีมารดาของเด็กเสียชีวิต)
5. ใบเปลี่ยนชื่อตัว / ชื่อสกุล (ถ้ามี) ของผู้ร้อง(บิดา), เด็ก หรือ มารดาของเด็ก
6. หนังสือให้ความยินยอมของมารดาของเด็กและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (กรณีมารดายังมีชีวิต)
7. ภาพถ่ายแสดงความสัมพันธ์ ของ บิดา, มารดา และเด็ก
8. หนังสือรับรองการเรียนของบุตร จากโรงเรียน

เอกสารเพิ่มเติม (กรณีบิดาเป็นชาวต่างชาติ)

9. หนังสือเดินทาง(Passport) พร้อมแปลภาษาไทย
10. VISA แสดงการเข้า-ออกราชอาณาจักร

ระยะเวลาในการดำเนินการ

การรับรองบุตรเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้บุตรนอกสมรสเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาได้ การรับรองบุตรในกรณีที่ตัวเด็กเองอายุยังน้อยไม่สามารถให้ความยินยอมได้ ตัวผู้ร้องซึ่งเป็นบิดาไม่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องมายื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งรับรองบุตร นับแต่วันที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้อง ศาลจะนัดไต่สวนคำร้องไม่น้อยกว่า 45 วัน และภายในเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องแล้ว ผู้ร้องต้องนำบุตรและมารดาของบุตรไปให้ถ้อยคำ

ต่อผู้อำนวยการสถานพินิจ เพื่อรายงานข้อเท็จจริงเสนอความเห็นต่อศาลประกอบในการพิจารณาคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตร

ในวันนัดไต่สวนคำร้อง ผู้ร้องพร้อมมารดาผู้เยาว์ และผู้เยาว์ต้องมาศาล โดยต้องนำเอกสารพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อทำการไต่สวนคำร้อง เมื่อพ้นกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ผู้ร้องสามารถขอคัดถ่ายคำสั่งศาล และขอหนังสือสำคัญแสดงคดีถึงที่สุด แล้วนำเอกสารดังกล่าวไปดำเนินการจดทะเบียน ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอใดก็ได้

ข้อควรรู้เพิ่มเติม

1. การตรวจ DNA ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าตัว ถ้าเจ้าตัวฝ่ายใดไม่ให้ความยินยอม กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่อีกฝ่ายกล่าวอ้าง
2. ภายหลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนของศาล บิดาต้องนำเอกสารอันได้แก่ คำพิพากษาและหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดไปประกอบการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตรต่อนายทะเบียน ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอที่บุตรมีภูมิลำเนา จึงถือว่าสมบูรณ์
3. เมื่อได้จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรแล้วจะถอนมิได้ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1559)
4. บิดาสามารถเลือกยื่นคำร้องต่อศาลได้ทั้งภูมิลำเนาของตน หรือที่อยู่กินกับมารดาของบุตร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5982/2551

ป.พ.พ. มาตรา 1548 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก ส่วนวรรคสามและวรรคสี่บัญญัติว่า ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดาหรือไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนว่าประสงค์ให้เด็กเป็นผู้ให้ความยินยอมเป็นการเฉพาะตัว การที่นายทะเบียนแจ้งแก่ผู้ร้องว่าไม่สามารถรับจดทะเบียนให้ได้โดยไม่แจ้งการขอจดทะเบียนของผู้ร้องไปยังผู้คัดค้านและเด็กก่อนตาม มาตรา 1548 วรรคสอง หรือตาม พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัวฯ มาตรา 19 วรรคสอง เพราะปรากฏว่าขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนขอจดทะเบียนนั้น เด็กหญิง ป. อายุเพียง 3 ปีเศษ ยังไร้เดียงสาไม่สามารถให้ความยินยอมได้ จึงเป็นการปฏิบัติถูกต้องตาม พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัวฯ มาตรา 19 แล้ว ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้พิพากษาให้ผู้ร้องจดทะเบียนเด็กหญิง ป. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องจดทะเบียนเด็กหญิง ป. ผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้อง

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้ร้องไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาล เนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยไม่ได้ไปยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองผู้เยาว์ต่อนายทะเบียนเพื่อให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนเป็นหนังสือไปยังผู้คัดค้านและผู้เยาว์ระหว่างตั้งครรภ์ ผู้ร้องไม่สนใจหรือเอาใจใส่เกื้อกูลความเป็นอยู่ของผู้คัดค้าน ไม่เคยจ่ายเงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายในครัวเรือนแก่ผู้คัดค้าน เมื่อผู้คัดค้านคลอดผู้เยาว์ ผู้ร้องไม่ช่วยอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร ปลอมให้เป็นหน้าที่ของผู้คัดค้านแต่เพียงผู้เดียว ผู้คัดค้านเลี้ยงดูผู้เยาว์มาโดยตลอดและผู้เยาว์เริ่มเข้ารับการศึกษาเป็นอย่างดีแล้วไม่มีความจำเป็นที่ผู้ร้องจะจดทะเบียนรับรองบุตรอีก ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องจดทะเบียนเด็กหญิง ป. ผู้เยาว์ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้อง ให้ผู้ร้องมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ยกคำคัดค้าน ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความทั้งสองฝ่ายให้ตกเป็นพับ

ผู้คัดค้านอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

ผู้คัดค้านฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติในชั้นนี้ว่า ผู้ร้องและผู้คัดค้านอยู่กินฉันสามีภริยากันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสตั้งแต่ปี 2539 มีบุตรด้วยกัน 1 คน เด็กหญิง ป. ซึ่งเกิดวันที่ 5 พฤษภาคม 2543 วันที่ 30 เมษายน 2547 ผู้ร้องยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเด็กหญิง ป. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อนายทะเบียน แต่ผู้ร้องไม่สามารถนำตัวผู้คัดค้านและเด็กหญิง ป. มาให้ความยินยอมได้ นายทะเบียนจึงแจ้งให้ผู้ร้องไปยื่นคำร้องขอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านว่า ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลหรือไม่ โดยผู้คัดค้านฎีกาว่า นายทะเบียนไม่ได้แจ้งการขอจดทะเบียนของผู้ร้องไปยังผู้คัดค้านและเด็กหญิง ป. ก่อนตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคสอง พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 มาตรา 19 บัญญัติ ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาล เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก และวรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติว่า ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอม หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้ จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนว่าประสงค์ให้เด็กเป็นผู้ให้ความยินยอมเป็นการเฉพาะตัว เมื่อปรากฏว่าขณะที่ผู้ร้องไปยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนขอจดทะเบียนว่าเด็กหญิง ป. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น เด็กหญิง ป. อายุเพียง 3 ปีเศษ ยังไร้เดียงสายังไม่สามารถให้ความยินยอมได้ แม้นายทะเบียนจะแจ้งไปยังผู้คัดค้านและเด็กหญิง ป. ตามมาตรา 1548 วรรคสอง หรือตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 มาตรา 19 วรรคสอง ก็ไม่เกิดประโยชน์เพราะเด็กหญิง ป. ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ตั้งวินิจฉัยมาแล้ว การที่นายทะเบียนแจ้งแก่ผู้ร้องว่าไม่สามารถรับจดทะเบียนได้ จึงเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 มาตรา 19 ด้วย ดังนั้น ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้พิพากษาให้ผู้ร้องจดทะเบียนเด็กหญิง ป. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1177/2540

โจทก์ฟ้องขอให้พิพากษาว่าโจทก์ที่ 3 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ 1 หรือให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันจดทะเบียนโจทก์ที่ 3 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ 1 เพิกถอนหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท.0302/4227 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2536 และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าทดแทนความเสียหายจำนวน 1 บาท แก่โจทก์ทั้งสามด้วย

จำเลยทั้งสองให้การทำนองเดียวกันว่า จำเลยทั้งสองมิได้กระทำละเมิดและไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ทั้งสาม ขอให้ยกฟ้อง

ระหว่างพิจารณา คู่ความแถลงรับข้อเท็จจริงว่า โจทก์ที่ 3 เป็นบุตรนอกกฎหมายของโจทก์ที่ 1 ที่โจทก์ที่ 1 ยอมรับแล้วขณะที่โจทก์ที่ 1 ยื่นคำขอจดทะเบียนโจทก์ที่ 3 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น โจทก์ที่ 3 อายุประมาณ 5 เดือน คู่ความตกลงกันให้ศาลวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเพียงประเด็นเดียวว่า โจทก์ที่ 2 ซึ่งเป็นมารดาและเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองโจทก์ที่ 3 มีอำนาจให้ความยินยอมแทนโจทก์ที่ 3 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคแรกหรือไม่

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า การแสดงเจตนาให้ความยินยอมของเด็กในการจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคแรก เด็กต้องให้ความยินยอมด้วยตนเอง อันเป็นการเฉพาะตัวมารดาไม่อาจแสดงเจตนาให้ความยินยอมแทนได้ โจทก์ที่ 2 จึงไม่อาจให้ความยินยอมแทนโจทก์ที่ 3 ได้ พิพากษายกฟ้อง

โจทก์ ทั้ง สาม อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ ภาค 3 พิพากษายืน

โจทก์ ทั้ง สาม ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า โจทก์ที่ 3 เป็นบุตรนอกกฎหมายของโจทก์ที่ 1 ที่โจทก์ที่ 1 ยอมรับแล้วและขณะที่โจทก์ที่ 1 ยื่นคำขอจดทะเบียนโจทก์ที่ 3 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น โจทก์ที่ 3 มีอายุประมาณ 5 เดือน คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ทั้งสามว่า การให้ความยินยอมของโจทก์ที่ 3 ที่จะเป็นผลให้โจทก์ที่ 1 จดทะเบียนโจทก์ที่ 3 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคแรก เป็นกรณีที่โจทก์ที่ 3 จะต้องกระทำด้วยตนเองหรือไม่เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคแรก บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายไว้ว่า บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นใหม่ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2533 มาตรา 32 โดยข้อความเดิมได้บัญญัติถึงการจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายจะกระทำต่อเมื่อเด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านว่าผู้จดทะเบียนมิใช่บิดาเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นใหม่ประสงค์วางหลักเกณฑ์ไว้เข้มงวดกว่าเดิมว่าการที่บิดาจะจดทะเบียนบุตรนอกกฎหมายให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย จะกระทำต่อเมื่อทั้งเด็กและมารดาเด็กให้ความยินยอมมิใช่เพียงแต่เด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านว่าผู้จดทะเบียนมิใช่บิดาดังบัญญัติไว้เดิม นอกจากนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 ได้บัญญัติถึงทางแก้ในกรณีที่เด็กไม่อาจให้ความยินยอมได้ไว้ในวรรคสามและวรรคสี่ โดยวรรคสามว่า "ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้จดทะเบียนมิใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล" และวรรคสี่ว่า "เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้" อันเป็นข้อสนับสนุนให้เห็นชัดเจนว่า ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1548 วรรคแรก ประสงค์ให้เด็กเป็นผู้ให้ความยินยอมเป็นการเฉพาะตัว จึงได้บัญญัติทางแก้ไขในกรณีเด็กไม่อาจให้ความยินยอมได้ดังกล่าวมาแล้ว ที่โจทก์ทั้งสามฎีกาอ้างว่า โจทก์ที่ 2 เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองโจทก์ที่ 3 โจทก์ที่ 2 จึงให้ความยินยอมแทนโจทก์ที่ 3 ได้นั้น

ฟังไม่ขึ้น เพราะไม่มีกฎหมายบทบัญญัติให้โจทก์ที่ 2 ทำการแทนโจทก์ที่ 3 ในกรณีดังกล่าวได้ ดังนั้น กรณีที่โจทก์ที่ 3 ต้องให้ความยินยอมในการที่โจทก์ที่ 1 จดทะเบียนโจทก์ที่ 3 เป็นบุตรชอด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคแรก เป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสามฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7228/2537

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยเป็นสามีภริยากันโดยมิได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน 3 คน ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ขณะอยู่กับจำเลยได้ให้การรับรองบุตรทั้งสาม ต่อมาจำเลยได้ขอหย่าขาดกับโจทก์และมอบบุตรทั้งสามให้อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของโจทก์ ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเพียง 2 คน จำนวนเงิน 349,400 บาท พร้อมดอกเบี้ย

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 223 ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยเป็นบิดาตามความเป็นจริง มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 วรรคแรก โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจากจำเลยนั้น เห็นว่า บุตรที่จะมีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูและการให้การศึกษาจากบิดามารดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 วรรคแรก จะต้องเป็นบุตรที่ชอด้วยกฎหมายของบิดามารดาแต่แรก หรือเป็นบุตรโดยชอด้วยกฎหมายในภายหลังตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547 และหากเป็นบุตรนอกสมรสโดยบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันและมีได้ฟ้องคดีขอให้บิดารับเด็กเป็นบุตรมาด้วยแล้ว จะฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าการศึกษาจากบิดาไม่ได้ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ได้ความว่า โจทก์ไม่ได้ฟ้องขอให้จำเลยรับเด็กเป็นบุตรมาด้วย ดังนั้น ในชั้นนี้โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าการศึกษาจากจำเลย

พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2652/2516

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์กับจำเลยอยู่กินกันฉันสามีภริยา แต่มิได้จดทะเบียนสมรส เกิดบุตรด้วยกัน 4 คน ซึ่งเป็นผู้เยาว์ ต่อมาโจทก์จำเลยตกลงเลิกจากการเป็นสามีภริยากัน โจทก์ยอมให้จำเลยรับบุตรไปเลี้ยงดูชั่วคราว แต่ต้องอยู่ในนครหลวง แต่จำเลยกลับนำบุตรไปอยู่จังหวัดเชียงราย และปล่อยให้บุตรไปอยู่ในความดูแลของผู้อื่น บุตรทั้งสี่เป็นบุตรโดยชอด้วยกฎหมายของโจทก์ อำนาจปกครองอยู่กับโจทก์ ขอให้ศาลบังคับให้จำเลยส่งมอบบุตรทั้งสี่คืนให้โจทก์

จำเลยให้การว่า จำเลยกับโจทก์เป็นสามีภริยากันโดยมิได้จดทะเบียนสมรสจริง เมื่อโจทก์ไม่ประสงค์จะอยู่กินเป็นภริยาจำเลยต่อไป โจทก์จำเลยได้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลสำราญราษฎร์ ให้ทำบันทึกข้อตกลงไว้ว่าโจทก์ยินดียกบุตรทั้งสี่ให้จำเลยเลี้ยงดูแต่ผู้เดียว จำเลยเลี้ยงดูให้การศึกษาบุตรสมฐานะ โจทก์ไม่มีอาชีพเป็นหลักฐาน ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร

วันขึ้นสองสถานจำเลยแถลงรับว่าไม่ได้จดทะเบียนรับรองบุตรทั้งสี่คนว่าเป็นบุตร ศาลให้เลื่อนการขึ้นสองสถานรอรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติ ในวันนัดต่อมาจำเลยส่งสำเนาคำสั่งศาลจังหวัดเชียงราย

กับสำเนาทะเบียนการรับรองบุตรต่อศาลพร้อมกับแถลงว่า หลังจากโจทก์ฟ้องคดีนี้แล้วจำเลยได้ไปร้องขอต่อศาลจังหวัดเชียงรายให้สั่งแสดงว่าบุตรทั้งสี่เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลย เมื่อศาลจังหวัดเชียงรายสั่งแสดงให้แล้วจำเลยได้ไปจดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตร โจทก์แถลงคัดค้านว่าการที่จำเลยไปยื่นคำร้องต่อศาลภายหลังที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ศาลชั้นต้นให้งดการขึ้นสองสถาน และการสืบพยานทั้งสองฝ่าย แล้วพิพากษาให้จำเลยส่งมอบบุตรทั้งสี่คนให้แก่โจทก์

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีเด็กและเยาวชนวินิจฉัยว่า ตามฟ้องโจทก์ตั้งประเด็นกล่าวหาว่าจำเลยกับโจทก์อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมีผลตามกฎหมายว่าบุตรผู้เยาว์ทั้งสี่เป็นบุตรนอกสมรส จำเลยไม่มีอำนาจปกครอง อำนาจปกครองอยู่กับโจทก์ซึ่งเป็นมารดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1538 (5) จำเลยให้การยอมรับว่าจำเลยกับโจทก์เป็นสามีภริยากันโดยมิได้จดทะเบียนสมรส เกิดบุตรด้วยกัน 4 คนจริง ต่อสู้เพียงว่าจำเลยมีอำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ทั้งสี่ โดยโจทก์ตกลงยกบุตรทั้งสี่ให้จำเลยเป็นผู้เลี้ยงดูแต่ผู้เดียว ฉะนั้นประเด็นที่ว่าผู้เยาว์ทั้งสี่เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยหรือไม่นั้น จึงเป็นอันยุติต้องฟังว่า ผู้เยาว์ทั้งสี่เป็นบุตรนอกสมรสของจำเลย การที่จำเลยเพียงแต่แถลงต่อศาลในภายหลังว่าจำเลยมีฐานะเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายตามคำสั่งศาลและได้จดทะเบียนรับรองบุตรด้วยนั้น ไม่ก่อให้เกิดประเด็นวินิจฉัยขึ้นอีก ผู้เยาว์ทั้งสี่เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ฝ่ายเดียว อำนาจปกครองอยู่กับโจทก์ ข้อตกลงระหว่างโจทก์จำเลยตามที่จำเลยอ้างไม่มีผลให้อำนาจปกครองบุตรทั้งสี่ตกอยู่กับจำเลย

พิพากษายืน

ขอบคุณบทความจาก <http://www.peesirilaw.com>

จัดทำโดย: ศูนย์ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

ประจำศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาส

โทร. ๐-๗๓๕๑-๕๐๖๗ ต่อ ๑๑๑